

РУСЛАН

Передплата
на «РУСЛАНА» виносить:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границею:
на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тижні 5 1/2 долара, або 10
рублів; з виплатою по субо-
ти 4 1/2 долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5 1/2 год. по полудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» при
ул. Осолінських ч. II. партер
(фронт від ул. Тихої). Експ-
диція місцева в Агенції
Сокловського в пасажі Гавс-
мана.

Рукописи звертає ся лише
наперед і застережене.

Рекламації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяка і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

«Вирнеш ми очи і душу мь вирнеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш.
Но руске ми сердце і віра руска.» — З Руслановкх псалмів М. Шашкевича

Католицьке віче в Іксбруку.

(+) За прикладом католиків інших дер-
жав європейських збирали ся від часу до ча-
су також католики Австр-Угорщини на за-
гальні віча, котрі звичайно відбували ся
у Відні, яко осередку держави. Ще перед
чотирма роками відбувало ся у Відні за-
гально-австрійське католицьке віче. Політи-
чні спори поміж австрійськими народами
дійшли однак в останних роках до такого
заострення, викликали таке роздреннє, що
вже перед двома роками полишено гадку
загального віча католицького а обмежено
єго до віча німецьких католиків в Австрії,
поки народностні спори не злагодиать ся на
стілько, щоби знов стали можливими загаль-
ні віча австрійські.

Вчера зібрало ся віче католицьке в Ікс-
бруку, щоби радити про спільні релігійні,
моральні і загально культурні справи і по-
треби австрійських католиків, а учасники
сего віча переняті сею високою гадкою,
що є ще висші спільні і загальні звязи і
потреби, які лучать народи з собою у ве-
лику християнсько-католицьку семью мимо
всяких народних і суспільних спорів і при-
страстей.

Мимо всіх народних і суспільних рі-
жниць переконані учасники віча, що такі
спільні віча і наради причинять ся до збли-
ження і порозуміння і підготовлять красшу
будучину народам. Насуває ся тут мимохіть
питанє, чи справді потрібні такі віча като-

ликів, чи приносять они який хосен загаль-
ний і чи й Русини католики могли би для
свого народу мати який хосен з участі в
таких вічах або з устроювання у себе ка-
толицького віча.

Хто раз був свідком такого віча і єго
нарад (а бували на загально австр. вічах
католицьких також Русини), хто брав у-
часть в нарадах, які там відбували ся, хто
прислухував ся ріжнородним рефератам,
котрі доторкували ся не лише релігійних і
церковних питань, але також справ шкіль-
них, педагогічних, літературних, промисло-
вих, суспільних, робітничих і взагалі вся-
ких культурних питань, хто приглянув ся,
як все те основане на розумній організації,
той міг впевнити ся, що такі католицькі ві-
ча мають велике значінє для релігійного,
морального, суспільного, культурного, а
навіть політичного розвитку і поступу на-
родів. Досить вказати на протестантську Ні-
меччину, де німецькі католики і в політи-
чним життю здобули собі таке поважне ста-
новище лише завдяки своїй організації о-
снованій на католицьких підвалинах.

Тепер же, коли вороги Християнства
з таким завзятєм намагають ся підкопати
в широких верствах народних всяку віру,
знищити католицьку Церкву, потреба спіль-
ної організації християн-католиків показує
свої віча протестанти безвірні вільнодумці,
соціалдемократи і всі обдумують способи
організації і розповсюдження своїх засад,
чуж лише католики мали би сидіти з за-
ложеними руками і приглядати ся байдуж-

жно тому, як тамті підривають підвалини
католицької віри і Церкви і вводять розстрії
і розлад в суспільнім ладі і житю народів?
Католицька Церква є кріпким заборолом
Христової науки, около котрого повинні
громадити ся всі народи, щоби зберегти
культурне добро християнства, щоби звид-
си черпати ту певмиручу силу для свого
розвитку і поступу, наколи інші жерела
висхнуть. І тому то такі віча додають оду-
шевлення, розбуджують саможертву і скрі-
пляють єдність та витривалість в боротьбі
з супротивними християнством живлами.

А чиж Русини-католики мають супроти
всього того оставати байдужними? Чи не-
ма у нас потреби порадити ся про всякі
наші справи церковно-релігійні, педагогіч-
ні, літературні і взагалі культурні, про
справи суспільні і т. п.? Чи нам також не
грозить на кождім кроці небезпека право-
славя, а з тим і затрати нашої національ-
ности, щоби не подумати про спільні нара-
ди, про спільну органічну роботу основану
на христ. катол. основах?

Думаємо, що крайна пора наспіла, що-
би і ми виступили до такої роботи. Потре-
бу таких нарад, таких віч, такої органі-
зації відчувають у нас, а на доказ того між
іншим звертаємо бачність на допись пониз-
ше уміщену.

О. П. А. Шеган (P. A. Sheehan).

Мій новий сотруди́к.

Оповіданє із записок ірландського пароха.

Переклав Володимир Держирука.

(Дальше).

Прощанє в Бітрою було менше болюче.
Обідав відвідувати її частійше в палаті, що бу-
ла свідком так давних подій. Не забув також
про добродійку свою, Олену Кассіди — одним
словом найшов час на все.

Що за величавий мали ми обід у о. Дуфа!
Що за радість, оклики і мови сердечні! Бодрі
молодці вишереджали один другого в оказуваню
признаня о. Летбі а далі всі звернули ся до ме-
не, щоби я прийняв їх за сотруди́ків, бо посада
в Кільронані — як говорили — обіцює аванс. Я
однак не спішив ся з обітницями.

Пря відїзді чув я, як о. Летбі говорив до
Дуфа:

— Супротив тебе маю довг вдячности.
Гроші за судно одержиш сейчас, коли надїдуть
з бюро обезпечень. Що знов до машин до шитя,
то вони лежать безчинно в Кільронані. Може
придадуть ся тобі на що?

— Добре! Пришли мені їх сюди, а одер-
жиш поквітованє із всього. Слухай. Не ти мені,
а я тобі повинен бути вдячний. Зібрав я в Ав-
стралії досить гроша і стидно мені справді сказати,
що мав я в тамошнім народнім банку вложе-
ну суму понад сто фунтів. Колиб я умер з та-
ким майном, була би се страшна річ! Завдяки

тобі, я позбув ся баялєту і маю тепер совість
чисту.

Вернув я домів і глянув на годинник. Пока-
зував на другу годину. Протираю очі. Се немо-
жливо. Прикладаю годинник до уха. Ходить най-
спокійнійше в світі. Сідаю на кріслі і довго
думаю, які властиво молитви відмовляти: ве-
чірні чи ранні? Вкінці з компромісу між од-
ним а другим виїшло таке, що я відмовив і одні
і другі.

Коли положив ся до ліжка, годі було довго
заснути. Мій мозок працював. Думав я про пре-
гарну мову, яку міг би я був виголосити в часі
обїду а не виголосив.

— Я є пересвідчений, що ніколи не почув-
ли би такого добору дотепів і стилістичних
прикрас.

А описля почали мене непокоїти докори со-
вісти. Друга година рано! Друга година! У всіх
філософів шукав я оправданя.

Станув мені перед очима Гораций:

„Dulce est desipere in loco“ — се його слова,
(Треба нераз з другими бути нерозумним).
Як же я вдячний тобі, Флякку!

•Quandoque bonus dormitat Homerus• (часа-
ми спить також добрий Гомер) — закликав і зник
в тїнях.

Його місце заняв Овідий і співав:

•Somne, quies rerum, placidissime somne De-
orum!•

(О снє, ти спочинку всіх справ, о солод-
кий снє богів!)

Швидко відвернув ся від нього, бо надхо-
див Сенєка.

•Commodis omnium laeteris, movearis in com-
modis•.

(Радуй ся щастєм всіх людей, будь звору-
шений їх нещастєм) — говорив.

— Добрий чоловіче! — закликав я — саме
таким я є.

А далі прийшов другий, лагідний сьв. Павло,
поглядаючи так, як поглядав, коли промовляв
за невольником:

„Радуйте ся з тими, що радують ся, а плач-
те з тими, що плачуть“.

Вкінці появил ся Тома з Кемпіс, похитав
поважно головою і сказав:

„По веселім вечері слїдує смутний ранок“.
Люблю Тому. А однак справді, о. Сьвятій!
Твої замітки є нераз надто особисті!

Розділ XXXII.

Прощанє.

Тома з Кемпіс мав рацію, коли пророкував
мені смутний ранок. Що правда не з причини
вчєрашньої радості, а в наслідок браку о. Летбі
було мені рано дуже смутно. Уживаючи народ-
ного вислову, то о. Летбі вріс мені в серце. За-
становляв ся я над моїми чувствами для нього
і пересвідчив ся, що не етикетальне і миле по-
ведєне, не спосібности і товариськість робили вра-
жінє, — а отвертий, мужеський характер, що
нагинав ся завжди до слабих а погорджав все
тим, що є нечесне. Правда, носив він лелїю життя
без плями а таким повинен бути кождий сьвя-
щенєник.

Не се отже, а його бодрість і віра зробила
його для мене «ідеальним лицаром».

Дорогий, дорогий молодєць! Гадав я, що він
лишить ся при мині до послїдньої години могого
житя, що вислухає останньої сьв. Сповіді, на-

Допись з Поділя.

(З нагоди пятого всесвітнього Маріяньського конгресу в Зальцбургу).

Ми Русини-католики і не запрямили, як в липні с. р. в часі від 18—21. всі інші народи грімко та шумно просьвяткували V. всесвітній конгрес в Зальцбургу в честь Пр. Д. Марії. Звітник «*Corr. Blatt*» не може досить нахвалити ся, як Німці уміють у себе звеличити Царицю Небес перед очами цілого світа. Лиш першого дня т. е. 18. липця прибуло з яких 10.000 почитателів П. Д. Марії. Всі народи католицкого світа поврисилали своїх відпоручників, котрі зі своїми музиками, хорами та прапорами перетягали пристроєними улицями міста з двірця на визначене їм уміщене. А були там (мимо зливно дощу) Баварці, Прусаци, Французи, Італійці, Поляки, Румуни, Японці, Угри і др. зі своїми конгрегаціями молодежи, студентів, мужчин, дівчат і жінок. Спитаю ся лиш несміло: А де ми, Русини були? Чи ми не почитаємо Пр. Д. Марії? А если так, то чому ж нас все там нема, де є всі інші? Чому ми, байдужні, (хоба „тихі а ревні“), не подбали разом з іншими зложити прилюдно чолобитню Бого-Матери? Де наші конгрегації такі? Тому то, видите, і ласки Божої у нас нема, як у других. Може нас не повідомили, не просили? І не дивно би було, бо ледви і знали про наш народець руский, бо ми ніколи і вігде не любимо бути репрезентованими а маніфестуємо ся, хоба дошкою в голову комусь в парламенті. Тому ж і не дивуймо ся, щон. пр. в Канаді Англієць або Португалець в Бразилії нас инакше не назве, як Росіянами (Russian), а коли ми руками і ногами отрицаємося сего, всіх діл їх, всіх ангелів їх і всеї гордині їх, кажучи, що ми Русини Українці, то они махнувши рукою і дальше нас уважають та записують яко фракцію Росиян і тому то так легко помагають в Америці нашому чоловікови (який він свідомий — самі, здорові, знаєте!) статись Москалем, схизматиком. Бо і звідкиж світ про нас довідає ся, як ми самі не озвем ся? У нас, як треба (а часом і зовсім не треба) де вислати депутацию (хотьби з протестом проти вибору війта), то людці раз два зберуть добровільно потрібну суму для неї тай гайда! хотьби до Відня, але якби сказав, що треба би нам вислати делегацию на всесвітній Маріяньський конгрес в Зальцбургу, то видивлять ся на тебе, як теля на нові ворота. Пощо?! За чим?! Ми не чуємо потреби того! Як би так всесвітній конгрес соціялістів, то але! або всеславянська шопка, то що иншого!

мастить мої старі кости св. Єдем і зложит мене до могили! Дарма, так не мало бути.

Vale, vale, longum vale!

Коли вернув я з церкви домів, застав я лист від єпископа і велике пуделко з сірого паперу.

Отвираю лист і читаю:

„Коханий отче Даниїле!

Правдиву приятність відчуваю, що можу віддати вам місце крилошанина, вільне по бл. п. Йоні. Гадаю, що колиб «*to pteron*» мало все силу на сїм світі — були би ви вже крилошанином від многих літ. Тепер пришло мені в уділ винагородити вам за сю проволочку і маю надію, що похісную ся многими вашими радами на зборах катедральної капітули. А з огляду на се, що при сій нагоді будете могли від часу до часу відвідати молодого вашого приятеля, якого відобрав я вам так нечаяно, приймете, сподію ся, се хоч спізнене відзначене, яке будете займати, гадаю, ще многі літа. Остаю, дорогой отче Даниїле, Вашим во Христі“.

— Все чесний і печаливий! — шепнув я і почав перетинати шнурки пуделка.

Була в нїм мучета, рокета і колпак каноніка; був се дарунок Сестер Францілканок, у яких я колись був капеляном. Милосерні жінки не за були про мене.

Вкінці здійснили ся мрії половини мойого життя.

Боже мій, якіж з нас дїтваки! Старі чи молоді — все одно; ми таки дїтваки.

(Конець буде.)

Тому ж то потім всесвітній білянс такого конгресу виказує в пресі рікрічно ріжні народи з їх домаганями та резолюціями, а про нас — ні слиху, ні диху! Ог н. пр. сей V. всесвітній Маріяньський конгрес побіч виставних відправ, горячих, пориваючих промов, величавих походів, ріжноманітних процесій та ілюмінацій на внї виказує і его внутрішню ось яку роботу. Ріжні засідання секційні та конференції президіяльні працювали посеред того всего цілих три дні. Розділені були всі народи на конгресі після націй та їх матерної мови на сїм секцій: I. Німецька поставила 9 резолюцій. Між иншими 5) о пристроюваню наших домів в честь П. Д. Марії так внутр, як і на внї; 6) розширене культу Непорочної між протестантами при кожній нагоді (а ми би були додали: «і між схизматиками»!). 7. рез. обнімала рожанець та инші богослуженя до П. Д. Марії. 8. Богослуженя до Состраданія П. Д. Марії і т. д. II. Французско-бельгійська секция: 6 резолюцій як н. пр. 1) що слїдуючий конгрес всесвітній в честь П. Д. Марії в році 1912. має відбутись в Reims. 2. Марія протекторкою добрих студій (наук) і т. п. III. Італійська секция визначує резолюцією о розширеню Маріології між інтелігенцією. IV. Польська секция поставила між иншими резолюцію о набоженстві в честь Состраданія Пречистої Діви Марії в місяцю вересні, яко чисто польським звичаю. V. Словенська секция: 3 резолюції, де поручаєсь Маріяньські конгрегації яко середник до релігійного вихованя молодежи. VI. Японська секция: о міжнародній солідарности католиків в обороні власних інтересів, начерк єї і спосіб взаїмного порозуміваня ся в тій цілі VII. Угорська секция виражає бажанє удогматизованя того, що П. Д. М. з тілом на небо взята зістала і т. д. Як видно, материялу не браковало а ріжнородність рефератів є доказом здорового живчика в католицькій організмі. Всі резолюції згідно прийняли вічевики. Згадати належить ту о рівночасній міжнародній виставі Маріяньській в Зальцбургу, на котрій пишались дорожності середовіччя і новітні з обсягу церковної штуки, на жаль! — инше зат. обряду.

А ми, Русини, де були? Хто нас репрезентував? Де наша секция та резолюції? Хто довідав ся про нас, та якого ми обряду? Ні, дорогі! Так дальше бути не повинно! Сидливість і покірність се гарні чесноти, але на властивім місці*). Але, де того конче потреба, щоби ось яку підчеркнути і народність свою і обряд, то і дрібка гордості національної, трохи вистави, самосвідомости а за тим і самоодіненя не зашкочить. Ми даймо себе світови пізнати не лиш з демонстрацій і буч, але і з доброї сторони, яко ревні католики і справдешні робітники Христові. Від 9. до 11. вересня в Інсбруку семе загальне австрійське католицьке віче. Чували про се? Гадаєте, що ми там обізваємось хоть слівцем, (хоть і ми є в Австрії) та дамо о собі знак життя? — А може!

Михайл а М. С.

*) Тут головно байдужність грає ролю! — Редакция.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Оголошено вже програму утвореня з хорватских сторонництв коаліції нового сторонництва, зладжену фузійним віділом хорватских коаліційних сторонництв, а прийняту одною частию соймового клубу хорватского сторонництва правиці. Вихідною точкою сеї програми є естуючі закони і правно державні договори. Нове сторонництво ставить собі яко задачу в габсбургській монархії в справдливій державній єдності з Угорщиною двигнути народну, економічну і культурну силу хорватского народу та беречи і розвинути правно-державну независимість корол. Хорвації. Дальшим обовязком ставить собі нове сторонництво направити всі нарушеня угоди і стреміти до переведеня тих точок угоди яких доси не придержувано ся. Нове сторонництво має ділати дальше в тім напрямі, щоби довести до злуки всіх країв габсбургської монар-

хії, в яких живе нарід, що носить імя Хорватів і Сербів. Дотично сербского питання стоїть нове сторонництво на становищі народної єдності Хорватів і Сербів та буде стреміти до сего, щоби відносини між Сербами і Хорватами розвязано в дуєї рівноуправненя спеціальними законами. Дальшими точками є загальне, тайне, рівне і непосредне виборче право, основане адміністраційно-судейської палати, розширенє присяжного судівництва на політичні провини ітд. Після уваг що до господарчих і культуральних домагань піднесено вкінці з натиском свободу сумніня і поважаня зглядом всяких релігійних переконань і почувань.

Заграниця.

При Ватикані іменовано нового амбасадора. Є ним гр. Антоніо Марія Товар, один з найбільше заслужених дипломатів в Португалії. На сїм полі працює він вже 45 літ, а між иншим був також легацияним секретарем у Відні. Таке саме становище займав він в Мадриті, Копенгазі, в Штокгольмі, Берліні і в Римі та яко генеральний директор стояв на чолі політичного відділу в міністерії заграниці, був послом в Ріо де Жанеро, Брукселі і вкінці в Мадриті.

Порта доручила олікунчим державам письмо, в яким звертає їх увагу на замір обсадження становищ вислужених грецких офіцирів в кретійській міліції і жандармерії иншими грецкими офіцирами і взиває держави, щоби перешкодили сему новому замахови на турецкі суверенні права.

Венізелос, який перебуває на Креті, де зложив всі свої уряди, старає ся зложити кретійське коаліційне правительство і полирає на шефа правительства Фуміса.

Просимо відховити перегплату*

Новинки.

— Календар. В неділю: руско-кат.: Ускія гол. св. Ів. Хрест.; римо-кат.: Прота. — В по неділю: руско-кат.: Александра; римо-кат.: Гвідона. — Ві в торок: руско-кат.: Ролож. пояс. П. Д.; римо-кат.: Тобяша.

— С. В. Цісар Франц Йосиф повернув дня 7. с. м. по 10-тижневім побуті в Ішлю до Відня і замешкав в Шенбруві. На двірці монарха найвисші достойники міста як радник намісництва гр. Сальбург, бурмистр Ляйтнер, пралат о. Вайнмар і инші та багате публики. В розмові з ними Цісар висловив ся, що побут в Ішлю мимо несприятючого веремя покріпив его на силах. У Відні на двірці витали Монарха достойники і багате публики. Монарх мимо глубоких літ життя виглядає справді здорово і кріпко.

— В роковини трагічної смерті б. п. Цісареві Єлисавети відбули ся вчера в парохіяльних церквах у Львові і на провінції заупокійні богослуженя, на яких була присутна шкільна молодежь всіх народних і середних шкіл зі своїми учителями. Нині відбули ся в катедральних церквах у Львові поминальні богослуженя за упокій душі бл. п. Цісареві Єлисавети. В архікатедральнім храмі св. Юра відправив нпні о 8½ год. рано заупокійне богослуженє о. митрат Білецький а по службі станув в крилошанами до парастасу. На богослуженю були представителі військовости та властей політичних і автономічних.

— Новий декрет що до зниженя віку приступаючих перший раз до св. Причастия. В Acta Sedis Apostolicae з дня 15. серпня с. р. оповіщено декрет конгрегації сакраменту, котрим знижує ся вік, в яким діти вперше можуть приступати до св. Причастия, до семи літ. Декрет, який зачинає ся словами: „*Quam singulari Christus amore*“ стверджує, що до XIII. віку ті, що приступали до хресту, брали заразом Причастие під видом вина. Пізнійше війшло в католицькій Церкві в звичай допускати дітий до св. Причастия в віку, коли они дійдуть до розуму. Сю практику санкціонували собори латеранський і тридентський. Дальше виводить декрет, що сим не мали собори на думці не допускати дітий і скорше до св. Причастия. Після коментарів до латеранського собору, вік розуму вважає ся тоді за osiąгнений, коли дитина відріжнє вже евхаристичний хліб від звичайного. Відповідно до сего установила конгрегація сакраментів на генеральнім зібраню дня 15. липця с. р. отсі правила: 1) Як для першого св. Причастия так і для першої

сповіди означає ся вік около сім літ (менше або більше від семи літ). З тим віком починає ся й подвійний обовязок як сповіди так і Причастія. 2) До першої сповіди й Причастія не вимагає ся докладного знаня християнської науки. 3) До першого Причастія вимагає ся відповідного умові силі дитини знаня найконецьїших тайн віри й відріжнюваня св. Евхаристії від звичайної страви. 4) Батьки, опікуни й учителі обовязані привести дїтий до першого Причастія. 5) Парохи мають дбати про се, щоби що року відбувало ся загальне Причастіє дїтий так тих, що вперше причащають ся, як і тих, що вже перед тим причащали ся. 6) Душпастирі й вихователі мають дбати про се, щоби діти після першого Причастія частїйше, а де можливо й що дня приступали до Причастія й брали участь в публичній науці віри. 7) Звичай не допускати дїтий вже по приписанім віці до Причастія й не давати абсолюції, осуджує ся як невідповідний. 8) Так само надужитом є не давати дїтям по приписанім віці св. елеопомазаня. Сей декрет затвердив папа Пій Х. дня 7. серпня с. р. Всі єпископи мають єго оповістити не лише клирови, але й вірним. Що року в великодний час мають єго оповістити по парохіяльних церквах в рідній мові.

— Про здоровле д. Василя Доманицкого доносить „Гад“ сумні вістки. Коли д. Доманицкий виїздив з Аркашон в дорогу через Марсилью і Одесу на Україну, нагло так погіршило ся єго здоровле, що мусів остати дальше на місци.

— На будову памятника Т. Шевченка відбуде ся за місяць в Києві великий концерт, якого уладженем займає ся обєднаний комітет будови памятника. До участі запрошено визначних артистів.

— На городецькїм передмістї у Львові при ул. Дунїв Борковских ч. 30 отворено з початком сего шкільного року приватну народну школу ім Бориса Грінченка. Наука зачала ся дня 5. с. м. Дїтий вписало ся до I. класи 47, а се 25 дївчат і 22 хлопцїв. До сеї школи вписали свої діти родичі-Русини з найбільшого сусїдства школи і тому число дїтий невелике. До удержаня школи, яка в першїм році потребує по 300 К місячно, повинні причинити ся головню Русини з городецького передмістя, де їх є около 10.00) душ. Однак доси лише 188 завьяло свою поміч місячними датками. Жертви приймає заряд школи, читальня „Просвіти“ на городецькїм передмістї (пл. св. Юра 5 і „Повітове Тов-о кредитове“ (Ринок ч. 10) на вкладкову книжочку ч. 148.

— Проти модернізму. Св. Отець Пій Х. видав нове мотиві зверненє проти модернізму. Рівночасно Папа зарядив, щоби всі особи, котрі безпосередно або посередно стоять в службі Церкви, складали присягу на всі науки, голошені в Римі. Крім духовних мають отже складати присягу також ті свїтські професори, котрі вкладають на богословських видїлах. Новий розпорядок Папи звертає ся проти тайних товариств, які щораз більше ширять ся межі католиками і католицьким духовенством. Головно єпископи мають строго доглядати вихованя пн томцїв по духовних семінариях.

— Заг. збори самбірської „Ризниці“ відбули ся як пише „Прикарп. Русь“ дня 8. с. м. зовсім спокійно, бо ані одного Українця на них не було. На місце зрезигнуваного о. крилош. Зубрицького вибрано до „савета“ Ант. Криський з Унятич. Говорено про перенесєнє „Ризниці“ з Самбора до Львова, але внесєнє в тїй справі у пало. Натомісьць ухвалено отворити ще один sklep на провінції і змінити статут. Що Українцї забули на „Ризницї“ се свідчить, що їх увага звернена на свою „Доставу“. „Ризниця“ може доживати свого кінця сама, мимо того, що сего року дивіденда виносила аж 50%, а всего чистого доходу було 6.932 К.

— Скаженина у псів появиля ся по деяких повітах пошестно і тому намісництво на основі закона зарядило середники обережности в ціли усунєня сеї пошести. Пошесть обявля отсі повіти східної Галичини: Бібрка, Бережани, Цішанів, Чортків, Долина, Дрогобиць, Гусятин, Коломия, Львів (повіт і місто), Перемишляни, Рава руска, Рогатин, Скалат, Снятин, Сокаль, Станіславів, Старий Самбір, Стрий, Тернопіль і Тереховля. У всіх громадах і дїрських обшарах в тих повітах мають бути собаки держані в день і в ночи на припові, або мати сильні і густі намордники. Вїшок становлять пси ловецькі і пастирські, однак що до ловецьких псів відносить ся дозвіл свобідного їх буяннє лише від хвилі початку до укінченя ловлі. Спіймані без намордника собаки мають бути убиті до 24 годин. Видаванє спійманих псів не може наступити без окремого дозволу.

— Антикварні ганделеси. В орґанах галицьких москвичів анонсував ся якийсь час гр.-кат. уряд парохіяльний в Борусові (п. Бориничі), що: скуповує „старинныя рукописи и книги, церковныя, историческія, поученія, житія, пїсни и т. п., даже отрывки и т. д. листы“ або обмінює „на новыя русскія квыги“. Однак видко, що сей ганделес збанкрутовав, бо вже анонсує ся з тим

краном і під тою самою адресою шеф фірми „д-ръ Ю. А. Яворскій“ з Києва котрого були в Борусова прогнані жандарми. Звідки він там знова взяв ся і хто надав єму концесію на антикварного ганделеса — лшко знає.

— Нещаслива пригода літача. В Вінер Найштадт розпочав ся вчєра попис літачів. Адольф Вархаловский звїє ся у воздух з архіки. Леопольдом Сальватором, а зараз потім підлетїв на своїм літаку єго молодший брат Кароль Вархаловский. Оба літаки кружляли недалеко себе і так неоглядно, що літак Адольфа зачєпив крилом літак Кароля. Кароль Вархаловский упав з висоти 20 метрів і зламав ногу, а єго літак зовсім поторощив ся. Літак, на яким сидїв також архікнязь, щасливо спустив ся на землю.

— Зїзд польских техніків відбуває ся від вчєра у Львові. Зголосило ся 342 учасників. В польтехніцї отворено з нагоди зїзду вистави техніків, архітектів і авіатицнв.

— Перед ліцитацією. Польскій „Сокіл П.“ у Львові на городецькїм передмістї побудовав перед кількома роками величаву „соکیلню“, а побудував таким чином, як се роблять переважно Поляки у східній Галичині — на кредит. Наслідок був такий, що будівничий підпріємець виставив „соکیلню“ на ліцитацію, яка має відбути ся 17. чи 20. с. м. Дім сей оцінено на 312.000 К, а виклична ціна 170 тисяч. Здає ся однак, що до ліцитації не приїде, бо видїл „zwiazku“ відкликав ся в часописях до жертволюбности в своєї суспільности в ціли ратованя „placówki narodowej“. Поки що, зазначєно у відозві, потреба 32.000 К до 17. с. м. Без сумніву польска суспільність зложить ту квоту, бо взагалї незнані є випадки, щоби в критичній хвилі суспільність не поратувала zagrożєних. Fortes fortuna adjuvat! По думцї сеї сєнтенції Поляки пускають ся на бістру воду і тому по всіх містах а навіть по сєлах східної Галичини мають свої ветичаві соکیلні, будовані на кредит і поводи сплачувані. Русини тої відваги не мають і тому наші товариства дусять ся по тісних наймлених льокалах.

— „Бєньківцї“. Дописуватель „Прикарпат. Русь“ з Рогатинщини з жалєм стверджує, що українство в рогатинськїм повіті так розвельможилось, що з қацапства остали лише однокі Бєньківцї і ще два-три села. Слава Богу! Вистанє однак одної паршівой вівці, щоби цілу череду заразила, так і Бєньківцї вєлавили ся тим в москвичівськїм болоті, що там приготовано 17 „мальчаків“ до вступного іспиту і вписано їх до утравквітєчнєї гімназії в Рогатині. Тих „мальчаків“ в числі 34 назбирали по ріжних сєлах академіки-москвичі і вчили їх 6 тижнів на вакаціях. З того половина перепала, але решта буде виховуватись на яничарїв під оком учителя утравквітє. гімназії д-ра Глушкевича. Для них мають вже будувати в Рогатині бурсу ім. Качковського, щоби наручнїйше було в них вполювати москвичівські ідеї. Проклятї ті батьки, що з причини власної темноти своїх синів запродали москвичам на яничарїв.

— Холєра. В Празї помер в шпиталі на холєру ремієник Йосиф Ерлїх. — В Будапєшті померла на холєру одна особа. — Страшні розміри прибрала пошесть холєри в Росії. По сєлах настав страх. Люди утікають і розносять там чином холєру. Тїла померших лежать по кільках двїх непохоронєні.

— Чума. В сєреду занедужали в Одесі на чуму 3 особи, а 1 померла.

— З Парижа до Петербурга літаком. Редакція париского Journal-у вислала на адресу петербургського тов. а авіатичного запросини до офідирїв, щоби взяли участь в летї літаком з Парижа до Петербурга в маю 1911 р. Вся дорога буде подїлена на 15 етапів.

— Лік Ерлїха. В міскім штитали в Франфуртї п. М. відбуло ся засїданє лікарїв, на яким др. Ерлїх предложив звїт з дотеперїшних вислідів ліченя правцїв своїм ліком „606“. Доси донєсно дрови Ерлїхови про 6.700 випадків ліченя і майже всі мали добрий вислід. В 4-ох випадках примієнєня „606“ пацієнти померли, але були се крайні паралїтики, яким вже ніякий лік не поможе. Др. Ерлїх застеріг ся проти робленя досвїдів на таких хорих і дискредитованя тим способом єго ліку. Дальше зазначив др. Ерлїх, що надзвичайна чистієть асєптического поведєня є першою умовиною усунєня відємних проявів.

— Сєрбія ворує ся. З Білгороду доносять, що правительєство замовило в фабрицї Мавзера 32.000 карабінїв найновїйшої системї. Видко, що дістала новий транспорт рублїв.

— Дрібні вїсти. Вїнчанє п. Стефана Попадїйчука, учителя в Шєршенівцях, з п-ою Нісею Чолканівно, учителькою в Скочатині, відбуде ся дня 10. с. м. в церкві в Бураківцї. — Перші заг. збори „Сокола“ в Збаражї відбудуть ся дня 11. с. м. о 5 год. в читальнї „Просвїти“. — Перші заг. збори соکیلської „Сїча“ в Хлиплях, мостицького повіта, будуть дня 11. с. м. о 5 год. — В міскім парку в Самборі відбуде ся дня 11. с. м. о 3. год. фєстив на дохід „Шкільної Помочи“.

Оповістки.

— Іменованя. Старшими почтмайстрами іменовані отсі почтмайстри: Йос. Загурський в Добромилї, Еміль Зджанський в Яблонові і Олександр Гординський в Ліманові. — Перенєсєний почтмайстер Юліян Шухевич з Тарнова до Цєнжковиць.

— З зелїзниць. Дня 13. верєснєя 1910 о год. 9. відбуде ся в маґазинах товарових стації Стрий публична ліцитація невїдєбраних товарїв, як: вино, мед, начинє, порцєляна ложки, сукно, одїж, папір, свїчки, скіра, грамофон, коси, молотїльня і т. д.

Чи є люди на Марсі?

Дайте волю уяві, а она вас поведе немов блудний огонь по бездорожах і вертепах; она вас заведе у безсвітї, які не єствуют, або у свїті, що єствуют вправді, але не так, як ми собі їх зображаємо.

Таку гадку приводять мені на ум астрономічні вїдомости „Народного Слова“, яке печатало в своїм часі про житє на Марсі, про людий великанів, що перевиєшають нас умовими дарованями, не знаю о який степєнь, про канали повикопувані тими генїальними людьми в тїй ціли, щоби не загинути, бо вода, без якої чоловік не може обїйти ся на сїй планетї, уже висихає ітд. Читаючи се, мені здавало ся, що я уже дивлю ся на сию планету, та на тих людий велитїв, що жиють на нїй, і мав велику охоту з ними порозмовляти, щоби і собі щось нового довідати ся, та почити ся..... так було там усе докладно описанє.

Мої сї невинні бажаня розвивь бюлетин астрономічного французького Товариєства (Bulletin de la Société astronomique de France), котрий впєвняв рішучо, що єствованє людий на Марсі є неможливє. Я не міг освоїти ся з гадкою, як можна перєчити так яснє річ як єствованє каналів, які описуєть ся так докладно навіть в нефахових письмах. Тому став я слїдити за жєрєлом сеї вїсти про канали на Марсі, та про тих людий гігантїв, що то були в силі викопати на нїм, що є около 8 1/4 рази менший від нашої землї, такі канали, що їх можна побачити з віддалєня що найменше 58 мїлїонів кїльометрів (бо таке віддалєнє сеї планети від землї має бути, коли Марс зблизить ся до неї як найбільше). І довідав ся я от що:

Щє в груднї 1900. року повїдомляв американський астроном Douglass з Дєржави Арїзона свого товариєша по званю Вїліяма Пікерінґа профєсора університету в Гавард, телеграфічною дороґю, що він завважав снїг свїтїла сливаючий із планети Марс і що се явище трєвало 70 мїнут. Оба астрономи були тої самої думки, що сей свїтїляний снїг не може бути чим вїшим, як лише знаком, який давали мешканці Марса, щоби звернути на себе уваґу, а о котрих єствованю не мали повїєспї астрономи ніякого сумнїву. Хотяї сеї гадки они не могли поперти вїякими доказами, то всеж таки уважали відповідним подати сию гадку до прилюдної вїдомости.

Як кожду сензацийну новину приймають скоро і без заєтороґи, так і вїстку подану Дуглясом і Пікерінґом приято з великою легковїрностю і она розїйшла ся вєскорі по цілїм свїті. Але що мешканці Марса не були ласкаві дати про себе ніякої бїльше вїдомости, то і про відкритє Дугляса перєстали говорити. Але вїстка подана Дуглясом і Пікерінґом, не дала тому послїдному спокійню заснути. Він чєкав тїлько на наґоду, якої то можна навязати з Марєянами перервані зносини і над тим вїчно роздумував. Провїдїєнє Боже позволило єму дїждати ся тої щасливої хвилі. Бо 23. верєснєя 1909 мав зблизити ся Марс до землї на 58 мїл. кїльом. Пікерінґ отже рішив в тїм днї з підмоґою оптики сказати своїм Марсовим сусїдам, що він живє тут на сїй землї, та що має велике та щирє бажанє порозмовляти троха з ними. Чи єму удало ся навязати зносини з далєкими нашими сусїдами і чи они висказали радїєсть по тїй причині, що можуть з ними поговорити, не знаємо, бо Пікерінґ тепєр вже мовчить. Що єго бажаню не вдовєлено, здає ся бути річню певно: на се вказує єго мовчанка, а з другої сторони підносять инші астрономи якіє там сумнїви, що не позволяють нам навязати бїзших зносин з мешканцями сусїдної нашої планети. Сї трудності мїють бути сего рода!

1) Коли Марс поближить ся найбільше до землї, то всеж таки буде то віддалєнє від неї на 58 мїл. кїльом. Та се було би пів бїди. Бїльшу трудність до побачєня сїх бажаних гостий буде становити се, що в тїм часі стане планета Марс якої на перекїр помежи сонцєм а землею так, що полудневники Марса і землї стануть в одній лїнії, через що лучї сонця освїтять Марса

Телеграми

з дня 10. вересня.

так, що з нашої землі буде можна оглядати Марса, але яко одну світляну кулю. Але мешканці Марса не будуть могли побачити, задля сонячних лучів, електричного світла, яке з землі буде кидати бідний Пікерінг.

2) Коли Пікерінг знайде так велику перешкоду до порозуміння з мешканцями Марса на дні 23. вересня, то мусить уже чекати аж до 17. січня 1910 року, бо в тім дні стануть до себе земля і Марс під кутом 90 степенів т. є в найвиднійшій положеню до еого помічування. Але тоді насуває ся інша трудність: обі планети будуть віддалені від себе на 175 мільонів кілометрів.

Щоби з так великанського віддалення могли мешканці Марса побачити світло звернене до них із нашої землі, то треба, щоби сі лучі відбивали ся від сочки, котрої промір був би справді великанських розмірів. Директор обсерваторії Еко-Мутен в Каліфорнії Ляркін, котрий сформулював повисші заміти і умістив їх в часописи English Mechanic, обчислює, що коли би мешканці Марса мали о много лучші телескопи, чим наші, то степен кута під яким би они могли нас побачити, не міг би бути визший від 5/100 секунди, а промір сочки не міг би виносити менше ніж 43 кілометри.

Додати до того належить, що сей телескоп, котрого сочка мала би такі великанські розміри, треба би було обертати з незвичайною шкоростию від сходу на захід, моби при обороті обох планет, могли лучі світла усе бути звернені до Марса. Представмо собі ще сю великанську машину, яка би була потрібна до порушення великаном телескопом, а дійдемо до пересвідчення, що і найрухливіший чоловік вирік би ся бажання і охоти, побачити мешканців Марса, хотіли би до них усміхала ся безсмертна слава тих людей, що вблизи перші навіязати зносина з незнайомими нам доси дивами.

Зде ся, що помічєня Ляркіна були правдиві, і що Пікерінг вирік би справді своїх мрій, коли звістка про ествовање якихсь там геніів на Марсі, що будовою своїх каналів заповнили так наших зьвіздарів параз притихла, бо коли як коли, а тепер була найвідповідніша хвиля, коли загадочні мешканці Марса зволили зблизити ся до нас із своєю планетою, писати про них, та виправити в зачудоване мешканців нашої землі.... Відай тепер вже не скоро почнемо про Марса і его мешканців, хиба що посоромлене Пікерінга піде в непамять; може аж тоді відважить ся хто відкопати на ново погребану поки що справу.... А тепер мусимо собі поставити маленьке питање: яка ціль може бути проголошування таких незазданих відомостей?

Відповідь насуває ся двояка: 1) або якийсь учений є жадний слави і тому проголошує такі гіпотези, про котрі не переконав ся о їх науковій вартости, щоби бодай на якийсь час зробити славним своє ім'я, або: 2) щоби подати в сумнів віру о первороднім грісі а в слід за тим і відкушене людского роду через Ісуса Христа. До тої другої категорії людей належить приміром Дрепер, котрий пише в своїй „Історії боротьби віри з наукою“ ось що:

...особливо винували его (Бруна) за те, що він навчав про многоту світлів, доктрину, яка противити ся всему сьв. Письму і є ворожа обявленій релігії, особливо що до пляну спасіння“ (стор. 131).

От чому то учені, ворожі вірі, хотіли би так радо видіти людей на Марсі та по інших планетах, щоби могли сказати, що наука Церкви о відкупленю є позбавлена всякої основи, бо она голосить, що людський рід заселяє виключно землю, що перші родичі того людского роду упали, та що треба було відкуплення того рода із диявольскої неволі через Сина Божого.

Тж они хотять мати бодай позори, що кромі землі замешкують люди ще й інші планети, що є отже люди, про котрих Церква не знає нічого, і до котрих тому не можна віднести науки Церкви про упадок і відкуплене людского роду, та що проте ся наука є неправдива.

Вороги християнства знають, що колиби удало ся їм доказати, що інші світлі ествують та що є заселені людьми, то з сею хвилею наступив би упадок не лише самої Церкви, але і, християнства.

Кли однакож безуспішні є всякі зусилля тих учених, звернені в тім напрямі, щоби доказати, що інші світлі є заселені людьми, то можемо мати надію, що они будуть розбивати ся і дальше о науку Церкви, яка є рівночасно наукою Христовою, неначе о скалу.

*) В перекладі М. Павліка: History of the Conflict between religion and science.

Пошукую інструктора

на цілий рік для трох дітей (I, III, VI кл. г.). Зголошеня: о. Іван Стефанчук, парох в Павелчи, п. Станіславів. 155(1—7)

Солунь. Бойкотовий комітет грецьких товарів розширив бойкот також на кретійські товари.

Царгород. Урядово заперечують вість про намірену стрічу болгарского короля з турецьким султаном при нагоді сегорічних турецьких маневрів.

Відень. Полудн.-слав. кореспонденція доносить, що новий чорногорський король зложить відвідини вперед у Відні, а потім поїде до Петербурга.

Вже появилась брошурка п. з.:

„Ціла правда про радикалів“

написав Юліян Дзєрович, професор гімназійальний в Стрию.

Ціна 1 корона.

Є се перша книжочка „Християнської бібліотеки“, яка буде появлятися в довільних випусках. Книжочка ся повинна находитись в наших читальнях, особливо обхоплених радикальним рухом, та в руках гімназійальної та академічної молодіжи.

Дістати її можна в книгарні ім. Шевченка у Львові, або у автора в Стрию.

„ДОСТАВА“

у Львові, ул. Руска ч. 20
в Станіславові, ул. Смольки 1

спровадила нові матері на ризи і хоругви, — металеві виробы (часі, ліхтарі і крести) і різби (кивоти, професіональні вітварці).

Поручає випрбованих різбарів для іконостасів і престолів та малярів для церков.

Золочене чаш і направу риз просить ся вислати просто до Львова.

Платить за вклякдові гроші 6%!

ДО АМЕРИКИ КАНАДИ

найліпше перевозить

Лінія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецька 99.

Ціна перепави кораблем 180 корон.

Уважайте на ч. 99.

ВІДЇЗД З ПОРТІВ В ТРИЕСТІ:

Карпатія, 13. вересня 1910.

Панонія, 27. вересня 1910.

Ультонія, 11. жовтня 1910.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Найбільші і найвеличавіші пароходи на світлі:

Люзітанія, дн.: 17/9, 8/10, 5/11, 17/12.

Мавританія: 10/9, 1/10, 29/10, 19/11, 10/12, 1910 р.

122 (20—?)

Столвой виноград

найкрасшої якости десеровий, солодкий, з великими ягодами, щоденно свіжо зриваний 5 клгр 3 К 50 с. — БРОСКВИНІ вибрані штуки 5 клгр 5 корон. — ЛИПНЕВИЙ МІД 5 клгр, пушка найкрасшої якости 7 К 50 с.

Є. Altneu, Versecz, 4. Ungarn.

61(11—15)

Телефон 788. — Конто щадниці поштової 25.261.

Товариство взаімних обезпечень

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпечєня будинків, збіжа і знярядів господарских, від шкід огневих під корисними услівями,

числить умітковані премії за обезпечєня,

ліквідує шкоди безпроволочно по жарі,

уділяє обезпеченим членам з річної надвижки звороти.

За рік 1909 припадає на користь членів зворот 10%.

Поліси „Дністра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса Ощадности, Руска Щадниця і інші каси ошадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на житє в Товаристві взаімних обезпечень у Кракові. Інформації до обезпечєнь уділяють агенції „Дністра“.

Зголшєня письмених господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де еще не робить инший агент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12 1909 виносять:

Фонд резервовий і резерва премій К 2,146.977.—; инші фонди К 594.647.—; разом К 2,781.624.—

Канцелярії Товариства отворені для сторін від год. 8—2.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	10:05
Кракова	7:27	10:10	1:15 Б	8:40	2:30
Тарнова	—	—	1:05	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:53	9:30
Черновець	—	—	—	6:35	12:20
Станіславова Коломиї	5:45	—	—	—	—
Ходорова	5:15 Г	—	—	—	—
Стрия	7:28	11:45	4:25	7:41	11:02
Самбора	8:00	9:58	2:00	10:19 Д	9:00
Рава рускої	7:32	12:00	—	8:00	—
Яворова	8:15	—	5:03	—	—
Брухович	7:32	1:05 Л	1:13 З	8:00	9:25 З
Брухович	7:49 К	1:20	4:10 З	3:26 К	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	—
Винник	—	—	—	—	12:10
Янова	8:15	1:10 К	5:00	9:26 К	10:07 К
Любіня	8:00	9:38	2:00	9:00	11:40 Р
На Підзамчє з:					
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:17	10:13
Бродів	7:01	—	2:00	5:17	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	—
Винник	7:26	—	—	6:29	11:55 А
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10:33	—	9:28	—
Винник	7:10	—	—	6:13	11:39 А
Зі Львова відходять до					
Кракова	3:15	8:25	3:15	6:55	11:15
Кракова	6:04	8:40	3:55	7:45	12:40
Кракова	—	—	2:45	6:04	—
Мшани	—	—	3:30	5:41	—
Підволочиск	8:20	10:40	2:16	5:40	11:10
Черновець	8:10	9:5	—	—	10:35
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:16
Станіславова Коломиї	—	—	—	5:59	—
Ходорова	—	—	—	8:23 В	—
Стрия	7:30	10:15	1:45	6:50	11:25
Самбора	8:00	9:05	3:40	—	10:40
Рава рускої	7:31	—	2:3	7:10	11:35 З
Яворова	8:20	—	—	6:30	—
Брухович	6:13	10:40 Д	2:35 З	8:33 З	11:35 З
Брухович	7:24	12:25 З	4:24 З	7:10	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—
Янова	8:20	10:20 К	1:35 П	3:25	6:39 К
Любіня	6:10	9:05	2:15 Р	3:40	10:40
З Підзамчє о:					
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:33	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:33	—
Підгаєць	6:12	—	—	6:30	—
Винник	—	—	1:30	—	11:35 А
З Личакова до:					
Підгаєць	6:31	—	—	6:50	—
Винник	—	—	1:49	—	10:54

ЗАМІТКА: Поспінші поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в неділі.

А = лише в середі суботи. — Б = від 1:6 до 30/9 щоденно; В = в день перед кождою неділею і святими обох обрядів. — Г = в день по кождій неділі і святі обох обрядів. — Д = від 19/6. до 11/9. в неділі і рим.-кат. свята. — З = від 1/6. до 30/9, щоденно. — К = від 1/5. до 30/9, щоденно. — Л = від 1/6. до 318 щоденно. — Н = від 1/5. до 11/9. в неділі і рим. кат. свята. — Р = від 15/5. до 11/9. в неділі і рим. кат. свята.